

Rapport

Rapport over een klacht over het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Heerlen.

Rapportnummer: 2014/040

Datum: 29 april 2014

Naturalisatieverzoek.

Een verzoek tot naturalisatie wordt door een aanvrager ingediend bij de gemeente waar hij woonachtig is. De gemeente stuurt vervolgens de aanvraag door naar de IND. Voor het behandelen van een verzoek om naturalisatie heeft de IND een beslistermijn van een jaar. De datum van indiening bepaalt de volgorde waarin verzoeken om naturalisatie worden behandeld. Minderjarige kinderen komen in aanmerking voor medeverlening van het Nederlanderschap. Dit houdt in dat zij met hun ouders mee naturaliseren. Als een minderjarig kind meerderjarig wordt voordat op het verzoek van de ouders (hoofdverzoek) is beslist, dan wordt het verzoek om medeverlening afgewezen wegens het bereiken van meerderjarigheid. Dat volgt uit artikel 11 van de Rijkswet op het Nederlanderschap (zie Achtergrond). Kort en goed betekent dit dat op het moment dat het koninklijk besluit wordt afgegeven, het kind nog minderjarig moet zijn.

Door de IND wordt geprobeerd om het aantal kinderen dat gedurende een naturalisatieverzoek meerderjarig wordt te beperken. Dit gebeurt door uit de nog te behandelen verzoeken door middel van een handmatige selectie die zaken te filteren waarbij een minderjarig kind van zeventien betrokken is, en deze zaken inhoudelijk te beoordelen voordat het kind meerderjarig wordt.

Wat is er gebeurd?

Op 29 november 2012 vroeg verzoeker op het stadhuis van de gemeente Heerlen voor zichzelf en zijn hele gezin de Nederlandse nationaliteit aan. Verzoeker overhandigde hiertoe een aantal documenten en gaf aan dat zijn minderjarige dochter op 31 december 2012 achttien jaar zou worden, en dat hij daarom de naturalisatie voor die datum geregeld wilde hebben. De reden hiervoor was dat voor een naturalisatie van een minderjarige slechts € 119,- betaald hoeft te worden, terwijl dit voor een meerderjarige € 810,- bedraagt.

De baliemedewerkster van de gemeente gaf aan dat het naturalisatieverzoek voor de minderjarige dochter nooit voor 31 december 2012 afgerond zou zijn, waardoor zij niet kon delen in de naturalisatie van haar ouders. Daarom had het geen zin om op dat moment de legeskosten die hoorde bij een minderjarige te voldoen.

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een baliemedewerkster van de gemeente Heerlen de aanvraag tot naturalisatie van zijn toen nog minderjarige dochter op 29 november 2012 niet in behandeling heeft genomen en niet heeft doorgestuurd naar de IND.

Standpunt verzoeker.

Verzoeker bracht naar voren dat hij op 29 november 2012 duidelijk aan de baliemedewerkster van de gemeente Heerlen had verteld dat zijn dochter op 31 december 2012 meerderjarig werd, en dat hij daarom wilde dat de aanvraag voor die datum zou worden afgerond. De baliemedewerkster had tegen hem gezegd dat zij wilde wachten met de aanvraag, omdat zij wilde onderzoeken of er andere mogelijkheden waren voor de naturalisatie van zijn dochter, aldus verzoeker. Verzoeker had vervolgens alle documenten bij haar achtergelaten en was in de veronderstelling dat daarmee de aanvraag ook was aangevangen. Tot zijn verbazing bleek dit enige tijd later niet het geval.

Volgens verzoeker had de baliemedewerkster hem van onjuiste informatie voorzien, omdat zij verzoeker niet direct op 29 november 2012 de legeskosten liet betalen. Als verzoeker op die datum de legeskosten wel had betaald, dan had hij voor zijn minderjarige dochter een veel lager bedrag hoeven te betalen, dan dat nu het geval was, aldus verzoeker.

Standpunt gemeente

De gemeente achtte de klacht van verzoeker ongegrond. Volgens de gemeente had de betrokken baliemedewerkster verzoeker van de juiste informatie voorzien, toen zij hem vertelde dat een verlening van het Nederlanderschap zeker niet te verwachten was voor 31 december 2012. Immers, de ervaring van de gemeente was dat bij de afhandeling van een aanvraag voor naturalisatie meerdere maanden waren gemoeid. Dit had tot gevolg dat de dochter van verzoeker hoe dan ook zodra zij meerderjarig zou zijn geworden, zelfstandig een verzoek tot naturalisatie moest indienen, met de hogere legeskosten als gevolg.

De gemeente legde verder uit dat zij bij een naturalisatieaanvraag eerst controleerden of alle documenten compleet waren, en correct waren ingevuld. Indien nodig werd informatie bij de IND opgevraagd. Als alles in orde was werd pas de naturalisatieaanvraag ingediend bij de IND, en ook dan pas werden de leges betaald. Op deze manier werd voorkomen dat voor de situatie waarbij de gemeente in redelijkheid kon voorzien dat de aanvraag zou worden afgewezen, de aanvragers geen onnodige kosten hoefden te betalen. Bij een afwijzing vond er namelijk geen restitutie van de betaalde legeskosten plaats. De gemeente gaf aan dat indien een aanvrager het verzoek toch wilde doorzetten terwijl de gemeente dit afraadde omdat zij voorzagen dat het verzoek zou worden afgewezen, zij de aanvrager een negatief advies lieten ondertekenen alvorens de aanvraag in te dienen. Dit omdat er dan toch legeskosten moeten worden betaald. Volgens de gemeente was verzoeker meermalen geïnformeerd over deze procedure.

Omdat het niet te verwachten was dat de naturalisatieaanvraag voor 31 december 2012 afgerond zou zijn, verzocht te gemeente verzoeker het hogere legesbedrag te betalen voor de aanvraag van zijn op dat moment nog 17-jarige dochter. Volgens de gemeente was verzoeker het hier niet mee eens omdat hij bij het legesbedrag uitging van het moment van aanvragen, en niet van het moment van het toekomstige koninklijke besluit. Verzoeker zou de mogelijkheid geboden zijn om de aanvragen te ondertekenen, en ook is hem toen

verteld dat er geen restitutie van de leges zou plaatsvinden als later zou blijken dat de aanvraag niet correct en volledig was. Verzoeker heeft de aanvraag, voor het gehele gezin, echter niet willen ondertekenen en is toen weggegaan. De gemeente gaf aan dat er in de eerste week van december 2012 meermalen telefonisch contact met verzoeker is geweest om aan te geven dat alle documenten in orde waren, maar dat zijn dochter een aparte aanvraag in moest dienen. Verzoeker is toen verzocht naar de publieksbalie te komen om alles in orde te maken. Vervolgens is er niets meer van verzoeker vernomen, totdat hij zich in januari 2013 opeens weer meldde. Toen hij in januari 2013 op een afspraak kwam om de aanvragen te ondertekenen, bleef er een verschil van mening bestaan over de hoogte van het te betalen legesbedrag. Verzoeker is toen zonder de aanvragen te ondertekenen weer weggegaan.

De gemeente voegde nog toe dat zij in het kader van de klachtbehandeling navraag had gedaan bij de IND of het standpunt, dat de afhandeling van het verzoek om naturalisatie niet voor 31 december 2012 zou zijn afgehandeld, juist was. De IND bevestigde dit, aldus de gemeente.

Informatie IND

Op vragen van de Nationale ombudsman liet een medewerker van de IND weten dat inderdaad gekeken wordt of er bij naturalisatieverzoeken zeventienjarigen betrokken zijn waarbij de kans bestaat dat zij gedurende de procedure meerderjarig worden. Die zaken worden eruit gefilterd en met voorrang behandeld. Wel liet de medewerker van de IND weten dat het, ook in de aanvragen waarin alles mee zit, altijd nog gemiddeld 8 weken duurt voordat de Koning zijn handtekening onder het besluit zet.

De procedure bij de IND ziet er als volgt uit. Wanneer een verzoek vanuit de gemeente bij de IND binnenkomt, wordt dit ingescand en digitaal verwerkt. Dit duurt ongeveer één à twee weken. Vervolgens wordt er altijd informatie opgevraagd uit het strafregister. Ook dat duurt vijf werkdagen voordat deze gegevens binnen zijn. Vervolgens moet er nog een beslissing worden genomen op het verzoekschrift, dat ook ongeveer één week duurt. Daarna wordt het opgestuurd naar de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, en gaat het de procedure in ter verkrijging van de handtekening van de Koning. De ervaring leert dat tussen het moment dat de IND een positief advies opstuurt en het moment tot het afgeven van Koninklijk Besluit ongeveer vier tot vijf weken zit, aldus de medewerker van de IND.

Beoordeling

Het redelijkheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties de verschillende belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit betekent ook dat de overheid een burger behoedt voor het voeren van kansloze procedures, zeker als daar kosten mee gepaard gaan.

Wanneer er een aanvraag tot naturalisatie wordt gedaan, moeten er legeskosten worden betaald voordat de aanvraag wordt opgestuurd naar de IND. Niet het moment van aanvraag is bepalend voor de hoogte van de legeskosten, maar het moment waarop het koninklijke besluit wordt afgegeven. Het is begrijpelijk dat de gemeente eerst controleert of alle documenten in orde zijn, alvorens zij de aanvraag opstuurt naar de IND. Immers, wordt een aanvraag afgewezen dan vindt er geen restitutie van de betaalde legeskosten plaats. De documenten van verzoeker waren in orde, punt van discussie was de hoogte van de legeskosten die voor zijn 17-jarige dochter moesten worden betaald, die een krappe vijf weken later 18 jaar en dus meerderjarig zou worden.

De baliemedewerkster van de gemeente stelde dat de dochter van verzoeker een eigen aanvraag in moest dienen, en dus het hogere bedrag aan legeskosten moest betalen, nu het onmogelijk was dat de naturalisatieaanvraag door de IND zou zijn afgerond voordat de dochter meerderjarig zou zijn geworden.

De Nationale ombudsman kan dit standpunt begrijpen. Uit informatie van de IND blijkt dat - ondanks dat de IND de aanvragen van 17-jarigen met voorrang behandelt om te voorkomen dat zij gedurende de behandeling meerderjarig worden - het niet mogelijk is om een naturalisatieaanvraag binnen vijf weken af te ronden. Daar komt nog bij dat in het geval van verzoeker er ook nog feestdagen in deze periode vielen. Dat betekent dat de dochter van verzoeker meerderjarig zou zijn op het moment dat het koninklijk besluit voor haar ouders zou worden afgegeven en haar aanvraag tot naturalisatie (medeverlening) dus zou worden afgewezen. Gelet hierop acht de Nationale ombudsman het niet onredelijk dat de baliemedewerkster van de gemeente heeft gesteld dat de dochter van verzoeker al eind november een eigen aanvraag moest indienen, en dat verzoeker het daarbij behorende (hogere) legesbedrag moest betalen. Zou verzoeker het lagere legesbedrag hebben betaald dat ziet op medeverlening, dan was het zeker dat verzoeker dat legesbedrag kwijt zou zijn geweest en vervolgens het hogere legesbedrag had moeten betalen voor een nieuwe aanvraag. Dat de aanvraag uiteindelijk niet is opgestuurd naar de IND, komt doordat verzoeker geen enkel bedrag aan leges heeft willen betalen, althans niet het bedrag dat voor een zelfstandige aanvraag van de dochter van verzoeker verschuldigd was.

De Nationale ombudsman kan niet nagaan wat er precies is gezegd door de baliemedewerkster van de gemeente Heerlen op het moment dat verzoeker zijn aanvraag tot naturalisatie kwam doen. De Nationale ombudsman wil wel geloven dat de procedure en de regels over de legeskosten aan verzoeker zijn uitgelegd, maar dat verzoeker er, overigens onterecht, vanuit ging dat de hoogte van de te betalen legesbedrag afhing van het moment waarop de aanvraag wordt ingediend. Dat dit een discussie heeft opgeleverd aan het loket tussen verzoeker en de baliemedewerkster wordt van beide kanten niet betwist. Het is echter niet gebleken dat de baliemedewerkster verzoeker van onjuiste informatie heeft voorzien.

Alles overziend heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Heerlen niet in strijd gehandeld met het redelijkheidsvereiste.

Conclusie

De klacht over de gemeente Heerlen is ongegrond.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,

waarnemend ombudsman.

Achtergrond

Rijkswet op het Nederlanderschap

Artikel 11

1. Het minderjarige niet-Nederlandse kind van een vader of moeder aan wie het Nederlanderschap is verleend, deelt in deze verlening, indien dit in het besluit uitdrukkelijk is bepaald. Het verzoek tot medeverlening wordt bij het verzoek tot verlening ingediend.

(...)

5. Aan het niet-Nederlandse kind van een vader of moeder die het Nederlanderschap door optie verkregen heeft of aan wie zulks is verleend, dat minderjarig was op het tijdstip van de verklaring of het verzoek van die ouder, en dat in deze verkrijging of verlening niet deelde wegens het bereiken van de meerderjarigheid, wordt het Nederlanderschap op zijn verzoek verleend:

indien hij een onafgebroken periode van ten minste drie jaren onmiddellijk voorafgaand aan het verzoek en aanvangende vóór het bereiken van de meerderjarigheid toelating en hoofdverblijf en, sedert het tijdstip van het verzoek, toelating voor onbepaalde tijd en hoofdverblijf in het Europese deel van Nederland, Aruba, Curaçao, Sint Maarten of de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba heeft,

b. indien hij bereid is bij de verkrijging van het Nederlanderschap een verklaring van verbondenheid af te leggen en

c. ten aanzien van hem geen van de afwijzingsgronden van artikel 9, eerste lid, aanhef en onder a, met inbegrip van het tweede lid van dat artikel, van toepassing is.

Het besluit tot verlening wordt niet bekend gemaakt dan nadat de verklaring van verbondenheid daadwerkelijk is afgelegd.